

1.6.2021

Selvitys koronan jälkeisistä toimista

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on kokouksessaan 3.2.2021 (3.2.2021/21 §) päättänyt pyytää ”Espoon kaupunkia valmistelemaan suunnitelman koronan jälkeisestä ajasta erityisesti seitsemäsluokkalaisten ja lukion 1.-luokkalaisten osalta. Em. opiskelijaryhmät ovat siirtyneet uuteen yläkouluun/lukioon korona-aikana ja korona on kaikin puolin varjostanut heidän opiskelupolkuaan. Koronan jälkeistä aikaa ja normaaliin kouluarkeen palaamista tulee pohtia tietenkin ihan kaikkien lasten ja nuorten kannalta, mutta nämä nivelvaiheessa olevat nuoret tulisi selvityksessä erityisesti huomioida. Selvityksessä tulisi esittää suunnitelma tarvittavista tukitoimista ja mahdollisista haasteista mitä opiskelijoihin ja heidän opiskeluunsa koronan aiheuttamisen rajoitusten jälkeen liittyy.”

Toimenpiteet lukion (ensimmäisen vuositason) osalta

Lv. 2020–2021 lukio-opintonsa Espoossa aloittaneet opiskelijat ovat olleet etäopetuksessa ensimmäisen kerran keväällä 2020 heidän ollessaan perusopetuksen päättöluokalla. On todennäköistä, että osalle heistä on jäänyt jo tuolloin opiskeltavan aineksen osalta merkittäviä puutteita osaamiseensa. Lisäksi on ilmeistä, että heillä on ollut aiempia vuosikursseja vähemmän mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen perusopetuksen aivan loppuvaiheessa.

Kaikissa Espoon kaupungin lukioissa on tiedostettu edellä esitetty tilanne elokuussa 2020. Lukiot ovat lukuvuoden 2020–2021 aikana järjestäneet tavanomaista enemmän tukiovetusta, erityistä tukea, opiskelijahuollollista tukea ja opinto-ohjauksen palveluja, joista mainittakoon erikseen henkilökohtainen perehdytys karanteenissa oleville opiskelijoille.

Näillä toimilla on pyritty siihen, että lukion ensimmäisen vuositason opiskelijat ovat voineet vaikeasta tilanteesta huolimatta päästä kiinni lukio-opintoihinsa parhaalla mahdollisella tavalla.

Lisäksi on järjestetty vallinneiden ohjeistusten ja rajoitusten sallimissa rajoissa yhteisöllistä toimintaa, jotta lukionsa aloittaneet opiskelijat ovat voineet paremmin tutustua toisiinsa. Näissä tapahtumissa ovat olleet järjestelyissä mukana ryhmänohjaajat, tutorit, opinto-ohjaajat sekä opiskeluhuollon henkilöstöä. Toiminnasta on saatu esimerkiksi huoltajien taholta myönteistä palautetta.

1.6.2021

Espoo sai (15.9.2020) valtionavustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi lukiokoulutuksessa 1 214 100 € (+ 5% omavastuu). Tällä rahalla on maksettu keskitetysti suomenkieliseen lukiokoulutukseen kaksi resurssipsykologia ja kaksi resurssikuraattoria (1.12.2020-30.6.2021) sekä vieraskielisten tukiopetukseen heidän omalla kielellään. 1.7.-31.12.2021 palkataan jäljellä olevalla hankerahalla resurssikuraattori jatkamaan. Lisäksi lukioille on jaettu omat osuudet (50 000–100 000 €/lukio) lisäopetuksen, ohjauksen ja tukitoimien henkilöstömenoihin, mm. ryhmänohjaajille. Raha on käytettävissä 31.1.2022 asti.

Valitettavasti covid-19 -hankerahaa ei ole voitu kohdentaa ensimmäisen vuosikurssin tukitoimiin ennen kuin vasta 26.3.2021 alkaen, jolloin avustuksen kohdentamisen ehtoja muutettiin. Toki varsin mittavalla avustuksella on voitu tukea toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoita 15.9.2020 alkaen ja kohdentaa näin koulukohtaista resurssia ensimmäisen vuositasen opiskelijoiden tukitoimiin.

Useissa lukioissa on tehty erityyppisiä kartoituksia opiskelijoiden kokemuksista etäopiskelujaksolla. Näiden pohjalta voidaan todeta seuraavaa:

Opiskelijat kokevat etäopetuksen eri lailla. Osaa tilanne on kuormittanut, osalle se on sopinut. Suuri osa on löytänyt etäjaksoista myös hyviä puolia. Tukea on koettu saadun ja palautteessa opetushenkilökunta ja rehtori ovat saaneet ilahduttavan positiivista ja tilanteen ymmärtävää palautetta. Nuoret ovat vastauksista päätelleet ymmärtäneet, että heidän hyvinvoinnistaan pyritään pitämään ja pidetään huolta.

Eniten opiskelijoita on kyselyiden perusteella kuormittanut työn määrä. Ymmärrettävästi myös yksinäisyys ja kontaktien puute (ystäviin ja opettajiin) on vaivannut nuoria. Huoltajilta on myös noussut huolta, erityisesti ykkösten, ryhmäytymisestä. Aikataulut sekä motivaation puute koettiin myös haastaviksi. Pienemmät ryhmäkoot (tai ryhmätyöskentely) on lisännyt osallisuuden kokemusta muuten haastavassa etäopetustilanteissa.

Matemaattisten aineiden lähituki on tullut tarpeeseen ja sitä tullaan jatkossakin tarjoamaan opetuksen rakenteissa ilman, että nuoren pitää erikseen pyytää tai hakeutua ”tukiopetukseen”.

Keväällä 2021 lähiopetukseen palattua on käytetty seuraavia tukitoimia:

- 1) Kiinnitettiin erityistä huomioita mahdollisiin ilmeneviin vaikeuksiin opinnoissa.
- 2) Annettu tukiopetusta tarpeen mukaan.
- 3) Annettu erityistä tukea resurssien puitteissa.
- 4) Järjestetty yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa rajoitusten puitteissa.

1.6.2021

Tulevia tukitoimia

Kesälukion laaja tarjonta antaa opiskelijoille mahdollisuuksia täydentää opintoja, erityisesti nyt kun kesätyötilanne on haastava.

Lukiolinjalla ja lukioissa on jo valmistauduttu tulevaan syksyyn ja pohdittu keinoja opiskelijoiden tukemiseen.

Ryhmäytämiseen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tuen tarve pyritään havaitsemaan herkästi oppitunneilla heti lukion alussa. Tähän on olemassa useita työkaluja, kuten varhaisen tuen tunnistamisen lomake. Opetussuunnitelmatyössä on vahvistettu erityisesti tätä osiota kuluneen lukuvuoden aikana.

Ryhmänohjaajien haastattelut.

Moniammatillisen yhteistyön tiivistäminen (ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat ja aineenopettajat, erityisopettajat). Opiskelijahuoltoa (psykologit, kuraattorit) hyödynnetään olemassa olevien resurssien puitteissa. Toimintaa esitellään nuorille heti lukion alussa ja rohkaistaan ottamaan yhteyttä matalalla kynnyksellä.

Erilaisia tukitoimia opetuksen ohelle, mieluiten rakenteellisia ratkaisuja (esim. pajatoiminta ja läksykerhot.) Vanhempien opiskelijoiden mukanaolo voi madaltaa kynnystä osallistua. Ikätoverien kanssa työstetyt kotitehtävillä on merkitystä vertaistuen kannalta. Lisäksi toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Normaalia runsaammat uusimis- ja korotusmahdollisuudet.

Uusi lukiolaki ja sen myötä syksyllä 2021 voimaan astuva uusi opetussuunnitelma velvoittavat jatkossa entistä painokkaammin opiskelijoiden tuen tunnistamiseen ja tukitoimien tarjoamiseen, seurantaan ja arviointiin. Tätä prosessia ja työtä on nyt kehitetty Espoossa aktiivisesti opetussuunnitelmaudistuksen myötä, useamman työryhmän ja koulutuksien muodossa.

Korona-avustuksen jatkorahoitusta haetaan, mikäli sellainen avataan keväälle 2022.

Lukuvuonna 2021 – 2022 toisen vuoden opiskelijoita on tarpeen tukea tavanomaista enemmän sekä opinnoissa että myös kokonaisvaltaisesti hyvinvointiasioissa. Nähdään tärkeänä se, että opiskelijoiden tulevaisuususkoa voidaan vahvistaa.

1.6.2021

Kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijat eivät ole pystyneet etenemään opinnoissaan ennalta laaditun opiskelusuunnitelmansa mukaisesti. Tämä johtaa siihen, että toisen vuoden opiskelijat valitsevat opintojaksvoja myös ensimmäisen vuoden tarjottimelta. Elokuussa 2021 aloittavilla opiskelijoilla otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma. Kun toisen vuoden opiskelijoiden valinnat sijoitetaan näihin opetusryhmiin, se vaikuttaa osin opetusryhmien koheesioon ja tekee opettajan työstä vaativamman. Opintojen vastaavuuksien tarkastelu vaatii paneutumista ja huolellisuutta opettajilta ja etenkin opinto-ohjaajilta, koska aloittavien opintojaksot ovat eri laajuisia ja niiden numerointi menee eri tavoin. Itse sisältöjen osalta ei ole kovinkaan suuria eroja.

Tärkeää on eri yhteyksissä pystyä viestimään opiskelijoille, että ymmärrämme heidän tilannettaan ja teemme niitä heidän opiskeluaan ja hyvinvointiaan tukevia järjestelyjä, mitkä suinkin ovat mahdollisia.

Espoon lukioissa on osaamista ja tahtoa järjestää tukitoimia kattavasti ja paneutuen. Edellä kuvattu opetussuunnitelman vaihtumisen tuoma problematiikka vastaavuuksineen on oma haasteensa. Se tarkoittaa lisätyötä niin opetukselle, ohjaukselle kuin hallinnolle. Tätä suurempi huoli on Espoon kaupungin lukioiden opetuksen palkkauksen määrärahoihin kohdistuvat leikkaukset elokuusta 2021 alkaen. Säästöt vähentävät mahdollisuuksia muodostaa tarpeellisia lisäryhmiä tai ylipäänsä tarjota pienempiä opetusryhmiä, joissa opettajalla olisi enemmän aikaa huomioida kunkin oppijan yksilöllisiä tuen tarpeita.

Espoon lukioissa teemme sen, mikä on mahdollista taitavilla järjestelyillä ja käytettävissä olevilla palkkaresursseilla. Pidämme arvossa sitä, että Espoon kaupungin opetus- ja varhaiskasvatuksen lautakunta on kiinnittänyt huomiota tähän tärkeää seikkaan. Teemme yhdessä arvokasta työtä opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi.

Valmistelijoina:

Kuninkaantien lukion rehtori Merja Rytsy

Viherlaakson lukion rehtori Jussi Rekilä

Lukiolinjan suunnittelija (sij.) Susanna Tuulosniemi

Tapio Erma

Espoon kaupunki

Lukiolinja

Suomenkielinen koulutus

tapio.erma@espoo.fi